

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

ΙΔΡΥΜΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΛΑΣΚΑΡΙΔΗ

Παπαδάκη Παυλίνα (ΑΜ 18677052)

Επιβλέπων Καθηγητής: Γεώργιος Μαχιάς, Λέκτορας

Αθήνα, Απρίλιος 2022

Επιβλέπων καθηγητής και μέλος της εξεταστικής επιτροπής: Γεώργιος Μαχιάς
Λέκτορας

Μέλος της εξεταστικής επιτροπής: Νικόλαος Στεφανής Ακαδημαϊκός
Υπότροφος

Μέλος της εξεταστικής επιτροπής: Παύλος Σατόγλου Ακαδημαϊκός
υπότροφος

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Παπαδάκη Παυλίνα του Αντωνίου με αριθμό μητρώου 18677052, φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού του Τμήματος Φωτογραφίας και Οπτικοακουστικών Τεχνών, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Η Δηλούσα (υπογραφή)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστίες.....	5
Περίληψη.....	6
Abstract.....	7
Εισαγωγή.....	8
1. Κεφάλαιο Πρώτο	
«Γενικό Μέρος».....	11
1.1 Η ιστορία της πόλης του Πειραιά.....	11
1.2 Ο νεοκλασικισμός στον Πειραιά.....	12
1.3 Ερνέστος Τσίλλερ.....	14
1.4 Η μορφολογία των πειραιϊκών κατοικιών.....	15
2. Κεφάλαιο Δεύτερο	
«Το κτίριο επί της οδού Πας Μεραρχίας και Ακτής Μουτσοπούλου.....	20
2.1 Γεώργιος Στρίγκος.....	20
2.2 Οι αλλαγές χρήσης.....	22
2.3 Σημερινό status – Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη.....	25
3. Κεφάλαιο Τρίτο	
«Φωτογραφική αποτύπωση του νεοκλασικού κτιρίου».....	27
Σύνοψη – Συμπεράσματα.....	43
Βιβλιογραφία.....	44

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω τις ειλικρινείς μου ευχαριστίες προς τον Λέκτορα κ. Γεώργιο Μαχιά, που είναι ο επιβλέπων καθηγητής της παρούσας πτυχιακής εργασίας για την καθοδήγηση του και την προθυμία του για βοήθεια καθ' όλη την διάρκεια της συγγραφής της. Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τον κ. Κωσταντίνο Μαζαράκη-Αινιάν, Σύμβουλο Διοίκησης του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη, που μου επέτρεψε να φωτογραφίσω του χώρους του Ιδρύματος (εσωτερικούς και εξωτερικούς) για τους σκοπούς αυτής της εργασίας, όπως ακόμη και την Ελένη Κανετάκη, Δρ. Αρχιτέκτων Μηχανικό. Τέλος η πτυχιακή αυτή εργασία είναι αφιερωμένη στο Δημήτρη Μπαλόπουλο, ο οποίος αποτέλεσε μέντορα μου, στην συγγραφή αυτής της εργασίας. Η αμέριστη βοήθεια, υποστήριξη και προτροπή του υπήρξαν καθοριστικοί παράγοντες για την διεκπεραίωση της πτυχιακής αυτής.

Περίληψη

Ο νεοκλασικισμός υπήρξε η σημαντικότερη αρχιτεκτονική τάση στην Ευρώπη από τον 18^ο αιώνα έως τις αρχές του 20^{ου}, η οποία επιλέχθηκε με κριτήρια αισθητικά αλλά και πολιτικά ως τρόπος έκφρασης και του νέου Ελληνικού Κράτους στην κατασκευή δημόσιων κτιρίων αλλά και κατοικιών της μεγαλοαστικής τάξης.

Τα μεν δημόσια κτίρια που σηματοδοτούν αυτή την περίοδο της Ελληνικής Ιστορίας αποτελούν ακόμη και σήμερα, καθώς τα περισσότερα από αυτά έχουν διασωθεί, σπουδαία δείγματα αυτής της σημαντικής αρχιτεκτονικής τάσης. Τα περισσότερα όμως αντίστοιχα κτίρια κατοικιών κατεδαφίστηκαν την περίοδο του πολέμου και στο οικοδομικό ξέσπασμα που ακολούθησε τα μεταπολεμικά χρόνια, με αποτέλεσμα να χαθεί μαζί με αυτά μια ανεκτίμητη πολιτιστική κληρονομιά.

Ο Πειραιάς και ιδιαίτερα το ιστορικό του κέντρο έχει να παρουσιάσει ένα μεγάλο αριθμό νεοκλασικών κτισμάτων τόσο δημόσιων όσο και ιδιωτικών.

Ένα από τα νεοκλασικά αυτά κτίρια, το πρώην Μέγαρο Στρίγκου και σήμερα *Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη*, εμφανίζει ένα εξαιρετικό αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον και μια ξεχωριστή ιστορικότητα, στοιχεία που αποτέλεσαν το κίνητρο για την επιλογή ως θέμα της παρούσας εργασίας .

Η φωτογραφική αποτύπωση του κτιρίου την οποία παρουσιάζω στην εργασία μου, αποτελεί μέρος μιας συνολικότερης διαδικασίας προβολής ενός τέτοιου κτιρίου αλλά και ανάδειξης της σημασίας του στην τοπική κοινωνία.

Η μελέτη του φωτογραφικού υλικού έχει και μια άλλη σημασία, ήτοι μέσα από τις εικόνες γίνεται αντιληπτός ο τρόπος ζωής και η ανθρωπογεωγραφία της κάθε εποχής στοιχεία που καθιστούν το νεοκλασικό κτίριο του *Ίδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη*, επί των οδών Πας Μεραρχίας και Ακτής Μπουτσοπούλου, τοπόσημο για την πόλη του Πειραιά.

Λέξεις κλειδιά

Νεοκλασικισμός

Νεοκλασικά κτίρια Πειραιά

Γεώργιος Στρίγκος

Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη

Τσίλλερ

Overview - Abstract

Neoclassicism was the most important architectural move in Europe from the 18th to the early 20th century and was chosen for both artistic and political reasons as the dominant style for public buildings in Greece as well as for the residences of the upper-middle classes. The public buildings, even today, serve as a reminder of this era, as most of them still survive and form a significant part of the national heritage representing that architectural move. Unfortunately, though, most private residences had been pulled down during the Second World War and the post-war boom in construction, dealing a great loss to Greece's national heritage.

Piraeus, and more importantly its historical city center, has a large number of neoclassical buildings to show, both public buildings and private residences. One such building is the former Strigos Mansion, today the Aikaterini Laskaridis Foundation. This building is of particular interest because of its architectural value and unique history, both elements were of decisive importance for the selection of the building as the topic of my thesis.

The photographic depiction of the building presented in this thesis, is part of an attempt to both promote such a building and its impact to the local community.

The study of the photographic material serves a further purpose, it helps us understand the way of life and the anthropography through the eras. These elements make the neoclassical building of Aikaterini Laskaridis Foundation in the junction of Akti Moutsopoulou and Defteras Merarchias street a landmark for the city of Piraeus.

Key Words

Neoclassicism

Neoclassical buildings Piraeus

George Strigos

Aikaterini Laskaridis Foundation

Ziller

Εισαγωγή

Ο 19ος αιώνας είναι μια περίοδος σημαντικών αλλαγών στον ευρύτερο ευρωπαϊκό χώρο αλλά και στον ελλαδικό, καθώς στο νεοσύστατο ελληνικό κράτος, το οποίο δημιουργείται πράγματι εκ του μηδενός, γίνονται κινήσεις – μεταξύ των άλλων- δημιουργίας νέων πόλεων ή εκσυγχρονισμού παλαιότερων με τήρηση κάποιων έστω στοιχειωδών κανόνων ρυμοτομίας και κυρίως με την κατασκευή δημόσιων κτιρίων κοινής ωφέλειας.

Την περίοδο αυτή, στην Ευρώπη κυριαρχεί το ιδεολογικό κίνημα του Κλασικισμού και από τους Βαυαρούς (Αντιβασιλεία και στη συνέχεια Όθωνας) επιλέγεται ο Νεοκλασικισμός ως επίσημη μορφολογική έκφραση στην αρχιτεκτονική, καθώς η λαϊκή – παραδοσιακή αρχιτεκτονική η οποία επικρατούσε μέχρι τότε δεν κρίθηκε άξια για να εκφράσει το νέο κράτος. Παράλληλα, το αρχιτεκτονικό ρεύμα που θα έπρεπε να ακολουθηθεί ήταν απαραίτητο να υποστηρίζει το εθνικό αφήγημα περί συνέχειας του ελληνισμού από την αρχαιότητα μέχρι την Επανάσταση και την απελευθέρωση, το οποίο διατυπώνονταν εκείνη την περίοδο.

Το στοιχείο αυτό ήταν ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς όλα τα νέα έθνη τον 19 ο αιώνα δημιουργούσαν την εθνική τους ταυτότητα, την οποία έπρεπε να υποστηρίζουν με κάθε τρόπο. Η νεοκλασική αρχιτεκτονική αντιπροσωπεύει την αρχιτεκτονική από αρχιτέκτονες, η οποία αποβλέπει στην κατασκευή καταρχάς δημόσιων κτιρίων με συγκεκριμένη δομή, όπως π.χ. βάση, κορμός, και στέψη, ενώ η συμμετρία και η λειτουργικότητα αποτελούν βασικά λειτουργικά χαρακτηριστικά. Τα δημόσια κτίρια αποτέλεσαν το υπόδειγμα για να ακολουθήσει η κατασκευή των οικιών των αστικών ή και των μεσοαστικών κοινωνικών στρωμάτων, με ανάλογες βέβαια προσαρμογές καθώς άλλη είναι η χρήση ενός δημόσιου κτίσματος και άλλη μιας οικίας.

Η πόλη του Πειραιά αποτελεί μια νέα πόλη η οποία δημιουργήθηκε από πρόσφυγες Υδραίους, Χιώτες, Τσιριγώτες, Κρητικούς κ.α. οι οποίοι με σημείο αναφοράς το λιμάνι εγκαταστάθηκαν γύρω από αυτό, δημιουργώντας πολύ γρήγορα προϋποθέσεις ανάπτυξης, οι οποίες περί τα μέσα του 19 ου αιώνα οδήγησαν το λιμάνι στην πρώτη θέση της χώρας και την πόλη σε ένα μεγάλο διαμετακομιστικό αλλά και βιομηχανικό κέντρο. Το προσφυγικό αυτό παλίμψηστο του Πειραιά βρίσκοντας γόνιμο έδαφος στην οικονομική ανάπτυξη,

ακολούθησε ένα ευρωπαϊκό τρόπο ζωής, καθώς τα νέα αστικά κοινωνικά στρώματα δεν δίστασαν να επενδύσουν σε σύγχρονες κατοικίες, ενώ ο Δήμος αξιοποίησε από την πλευρά του όλες τις δυνατότητες που είχε προκειμένου κατασκευαστούν δημόσια κτίσματα τα οποία ακόμα και σήμερα αποσπούν το ενδιαφέρον.

Το κίνημα του νεοκλασικισμού στην αρχιτεκτονική κυριάρχησε σε σημείο που σήμερα αναφερόμαστε στα νεοκλασικά του Πειραιά, μια σειρά δηλαδή κατοικιών, οι περισσότερες από τις οποίες δυστυχώς δεν έχουν διασωθεί, που αποτέλεσαν δείγματα υψηλής πράγματι τέχνης. Στην παρούσα πτυχιακή εργασία μας ο σκοπός μας είναι, να παρουσιάσουμε μέσα από την φωτογραφική του αποτύπωση, ένα νεοκλασικό οίκημα του Πειραιά, το πρώην Μέγαρο Στρίγκου και πλέον Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη, το οποίο με τις συχνές αλλαγές χρήσης που το συνόδευαν, διατήρησε στο χρόνο τα βασικά αρχιτεκτονικά του χαρακτηριστικά.

Το Πρώτο Κεφάλαιο με τίτλο «Γενικό Μέρος», αναφέρεται στον τόπο, ήτοι στον Πειραιά, ο οποίος σαν μια νέα πόλη μετα-απελευθερωτικά, μέσα από την οικονομική του ανάπτυξη και τη δημιουργία μιας ισχυρής αστικής τάξης υιοθέτησε τη νεοκλασική αρχιτεκτονική σε πολλά κτίσματα δημόσια αλλά και ιδιωτικά. Στο ίδιο κεφάλαιο παρουσιάζεται η εμβληματική προσωπικότητα του Ερνέστου Τσίλλερ, που είναι ο άνθρωπος που ουσιαστικά έφερε τον νεοκλασικισμό στην πόλη και ο οποίος κατά πάσα πιθανότητα είναι ο αρχιτέκτων που σχεδίασε το Μέγαρο Στρίγκου. Τέλος σ' αυτό το «Γενικό Μέρος» παρουσιάζεται η μορφολογία των πειραιϊκών κατοικιών, καθώς είναι το εργαλείο που μας επιτρέπει να αντιληφθούμε την αξία της σχεδίασης αλλά και την ενσωμάτωση στην κατασκευή νέων τεχνολογιών και σύγχρονων υλικών, γιατί δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι την περίοδο αυτή η Ευρώπη κατακλύζεται από τη Βιομηχανική Επανάσταση που αλλάζει τα πάντα.

Στο Δεύτερο κεφάλαιο που έχει τον τίτλο «Το κτίριο της Ιλας Μεραρχίας – Ακτής Μουτσοπούλου», εστιάζουμε στο κτίριο που αποτελεί το αντικείμενο μελέτης μας, παρουσιάζοντας την εικόνα του Γεωργίου Στρίγκου, ένα προφίλ ιδιαίτερα ενδιαφέρον μέσα από το οποίο αντιλαμβανόμαστε ποιοι ήταν οι άνθρωποι που συγκροτούσαν την αστική τάξη του Πειραιά. Στη συνέχεια εστιάζουμε στις αλλαγές χρήσεων του κτιρίου από την αγορά του από τον Στρίγκο μέχρι σήμερα, όπου παρατηρούμε ότι οι αλλαγές χρήσεων συνομιλούν

με την ιστορία της κάθε χρονικής περιόδου. Το Δεύτερο Κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την αναφορά στην παρούσα χρήση του κτιρίου το οποίο φιλοξενεί το Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη, έναν πρότυπο πολιτιστικό φορέα με πολλές δραστηριότητες, που πρωταγωνιστεί στην πνευματική ζωή της πόλης.

Στο Τρίτο Κεφάλαιο με τον τίτλο «Φωτογραφική αποτύπωση του νεοκλασικού κτιρίου» παρουσιάζεται το κτίριο μέσα από το δικό μου φωτογραφικό υλικό, με το οποίο προσπάθησα να εστιάσω σε σημεία και λεπτομέρειες που αναδεικνύουν τη σημαντικότητα και την υψηλή αρχιτεκτονική του αξία.

1. Κεφάλαιο Πρώτο

«Γενικό Μέρος»

1.1 Η ιστορία της πόλης του Πειραιά

Ο Πειραιάς είναι η πόλη δημιούργημα του Θεμιστοκλή, ενός ιδιοφυούς πολιτικού, ο οποίος έγκαιρα αντιλήφθηκε την αξία της θαλάσσιας δύναμης για την Αθήνα, μια πόλη που επιδίωκε την κυριαρχία στον ευρύτερο ελλαδικό χώρο. Η θαλάσσια αυτή δύναμη για να εκφραστεί χρειαζόταν ισχυρό στόλο και ο στόλος προϋπέθετε την ύπαρξη ενός οργανωμένου λιμανιού.

Αυτό ακριβώς υπήρξε ο Πειραιάς, μια σύγχρονη για την εποχή του πόλη, κτισμένη με βάση το Ιπποδάμειο σύστημα, με τρία λιμάνια, τον Κάνθαρο - ο σημερινός κεντρικός λιμένας - το λιμάνι της Ζέας και τη Μουνυχία -το σημερινό Μικρολίμανο-. Σταδιακά η πόλη εξελίχθηκε σε ένα κέντρο εμπορίου με όλες τις παράπλευρες δραστηριότητες που το συνοδεύουν. Είναι γεγονός λοιπόν, ότι η θάλασσα έδωσε στην πόλη την ισχύ και η ισχύς έφερε την προοπτική, την ευημερία και τον πλούτο.

Ο Πειραιάς ιστορικά ακολούθησε την τύχη της Αθήνας συμπορευόμενος με τις περιόδους ακμής και παρακμής της. Στα χρόνια της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας καταστράφηκε ολοσχερώς από τον Σύλλα το 86 π.Χ. λόγω της σθεναρής αντίστασης που πρόβαλε κατά την πολιορκία του.

Στη συνέχεια περνά μια μακρά περίοδο ιστορικής αφάνειας. Η ίδρυση του νεοελληνικού κράτους στις 2 Φεβρουαρίου του 1830, σηματοδοτεί ένα καινούριο ξεκίνημα στη νεότερη πειραιϊκή ιστορία. Οι νέοι οικιστές, Χιώτες, Υδραίοι, Σαντορινιοί, Κρητικοί, Τσιριγώτες κ.α., ήταν έτοιμοι να ενεργοποιηθούν στους γνώριμους σ' αυτούς δρόμους του εμπορίου και της ναυτιλίας, έτσι εγκαθίστανται στον Πειραιά, δημιουργώντας με βάση το λιμάνι, έναν οικιστικό αλλά και βιομηχανικό και εμπορικό ιστό, που γρήγορα κατέστησε την πόλη κέντρο της οικονομίας, του εμπορίου και της βιομηχανίας για ολόκληρο το ελληνικό κράτος, απορροφώντας τη δυναμικότητα όλων των παλαιών λιμανιών όπως η Σύρος, η Ύδρα και η Πάτρα, που ήταν τα διαμετακομιστικά κέντρα την περίοδο 1830 – 1850.

Το γεγονός ότι ο Πειραιάς του 19^{ου} αιώνα ονομάστηκε το ελληνικό Μάντσεστερ, την πόλη -σύμβολο της βιομηχανικής επανάστασης- μόνο τυχαίο δεν θα μπορούσε να είναι. Η περίοδος από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα περίπου και μέχρι το 1920, είναι η περίοδος της ακμής, της δημιουργίας μιας συμπαγούς αστικής τάξης και της οργάνωσης μιας πόλης με δυτικά πρότυπα.

Χρονικά από το 1920 περίπου αρχίζει μια περίοδος σταδιακής παρακμής. Η αδυναμία του κράτους να σταθεί αρωγός στην ιδιωτική πρωτοβουλία, η ανάπτυξη των χερσαίων οδικών δικτύων που μετατόπισε σταδιακά το βιομηχανικό κέντρο προς την οδό Πειραιώς και την περιφέρεια, η οικονομική κρίση του 1929 που συντάρaxε ολόκληρο τον κόσμο και η νομισματική αστάθεια που ακολούθησε, σταμάτησαν την ανοδική πορεία της πόλης.

Ο Πειραιάς δοκιμάστηκε σκληρά κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, το τέλος του οποίου βρήκε μια πόλη κατεστραμμένη όπου σχεδόν τίποτα δεν θύμιζε την οικονομική και πολιτιστική απογείωση που είχε προηγηθεί στα χρόνια της ακμής.

Η σύντομη αυτή αναδρομή στην ιστορία του Πειραιά θεωρούμε ότι θα βοηθήσει στην βαθύτερη κατανόηση της ανάλυσης του αρχιτεκτονικού ρεύματος του Νεοκλασικισμού στη Πόλη, που πραγματεύεται η παρούσα πτυχιακή εργασία, με έμφαση στη συνειδητοποίηση της μεγάλης ιστορικής σημασίας του νεοκλασικού κτιρίου του *Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη*, την οποία απέκτησε χάρη στις πολλαπλές αλλαγές χρήσης του στο πέρασμα των χρόνων και όχι μόνο.

1.2 Ο Νεοκλασικισμός στο Πειραιά

Το κτίριο το οποίο εξετάζεται στην παρούσα εργασία ανήκει στο αρχιτεκτονικό ρεύμα του νεοκλασικισμού. Ο όρος αυτός χαρακτηρίζει μια σημαντική πολιτιστική κίνηση που έλαβε χώρο κυρίως στην Ευρώπη στα τέλη του 18^{ου} αιώνα με αρχές του του 19^{ου}.

Ξεκίνησε λόγω της αύξησης του ενδιαφέροντος για τις αρχαιολογικές σπουδές που δημιουργήθηκε χάρη σε κάποιες επιτυχημένες ανασκαφές που πραγματοποιήθηκαν εκείνη την περίοδο π.Χ., στην Πομπηία και ευνοήθηκε στη

συνέχεια από τη Γαλλική Επανάσταση (1789 – 1799), η οποία εμπνέεται από την κλασική αρχαιότητα για την στήριξη των εθνικιστικών σκοπών της.

Ο νεοκλασικισμός αποτέλεσε έκφραση των προβληματισμών του επαναστατικού κλίματος και των ύψιστων στόχων της κοινωνίας της εποχής του, επηρεάζοντας όλα τα στρώματα της. Όσον αφορά την Ελλάδα, ο νεοκλασικισμός συναντώντας τη χώρα σε μια περίοδο μετά την απελευθέρωσή της και τη δημιουργία του νέου Ελληνικού Κράτους, συνέβαλε στη διαδικασία αναζήτησης της νεοελληνικής ταυτότητας, καθώς υποστήριξε την άποψη για την ιστορική του συνέχεια από την αρχαιότητα.

Το ρεύμα του νεοκλασικισμού άφησε το στίγμα του όχι μόνο στην αρχιτεκτονική αλλά και στις τέχνες, όπως η ζωγραφική και η γλυπτική. Το κίνημα αυτό χαρακτηριζόταν από διεθνές ύφος ενώ στον ελλαδικό χώρο επικράτησε για μεγάλο χρονικό διάστημα, ενδεχομένως γιατί οι Έλληνες ένοιωθαν ότι τους συνδέει με τους ιστορικούς προγόνους τους.

Τα νεοκλασικά χαρακτηριστικά στην αρχιτεκτονική σε ορισμένες περιοχές «παντρεύτηκαν» με στοιχεία της αρχιτεκτονικής της περιόδου της τουρκοκρατίας, δημιουργώντας μια μοναδική ενδιαφέρουσα μείξη η οποία διέφερε σε κάθε περιοχή. Η Αίγινα, ο Πειραιάς, η Πάτρα και η Ερμούπολη είναι μερικές από τις περιοχές που φημίζονται για τα νεοκλασικά τους κτίρια. Σε άλλες περιοχές ωστόσο, τα τοπικά-παραδοσιακά αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά παρέμειναν σταθερά και ως εκ τούτου τα νεοκλασικά στοιχεία δεν έγιναν και τόσο εμφανή στα κτίρια.¹

Έχοντας κατά νου τον εννοιολογικό ορισμό του Νεοκλασικισμού, μπορούμε να συνεχίσουμε με την εκτενέστερη μελέτη του νεοκλασικού κτιρίου της πτυχιακής αυτής εργασίας. Κτίστηκε το 1880, ενώ αρχιτέκτονας του εικάζεται ότι ήταν ο E. Ziller / Τσίλλερ εφεξής, ο οποίος την περίοδο στο β' μισό του 19^{ου} αιώνα ήταν ο αρχιτέκτονας πολλών κατοικιών τόσο στην περιοχή της Αθήνας όσο και του Πειραιά αλλά και άλλων πόλεων.

Ένα ερώτημα που εύλογα προκύπτει είναι, αν παρατηρούνται αρχιτεκτονικές διαφορές ανάμεσα στα πειραιϊκά και τα αθηναϊκά νεοκλασικά κτίρια;

---

¹ Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη, Μέγαρο Στρίγκου-17/6/22-
<https://piraeusarchwalks.gr/ktiria/ιδρυμα-αικατερινης-λασκαριδη-μεγαρο/#>

Την απάντηση σε αυτή την ερώτηση μας δίνει ένας από τους σπουδαιότερους ιστορικούς του νεοκλασικισμού ο Μάνος Μπίρης :

«Αυτό που χαρακτηρίζει την αστική αρχιτεκτονική του Πειραιά είναι ότι διέθεσε σε μεγάλο ποσοστό ένα αυτοδύναμο πολιτισμικό υπόβαθρο, θα λέγαμε, ένα πλεόνασμα πνευματικών δυνάμεων και αξιών άμεσα συναρτώμενη με τα ιδιόμορφα συστατικά του ετερογενούς πληθυσμού του. Ήταν οι αξίες αυτές ενσωματωμένες μέσα στην παράδοση εκείνων των νησιωτικών ομάδων, από την Σύρο την Χίο την Κρήτη κ.α. που προσέφυγαν σε πρώιμο χρόνο στην πόλη, με την ελπίδα ότι θα εύρισκαν σ' αυτή καλύτερη τύχη. Πραγματικά εάν παρατηρήσουμε την αστική αρχιτεκτονική παράδοση του Πειραιά στα χρόνια της ακμής της περί το τελευταίο του 19^{ου} αιώνα θα αισθανθούμε ότι αυτή εκφράζει μια ιδιαίτερη ζωτικότητα έναν πλούτο μορφολογικό και μια ελευθερία σύνθεσης που εμφανώς υπερβαίνει το ακαδημαϊκό ύφος και τον διακριτικό τόνο του αθηναϊκού κλασικισμού. Ιδιαίτερα στο ιδιωτικό κτίριο αντανakλάται αυτό το πνεύμα.

Στο κόσμο αυτόν ανήκαν, για παράδειγμα τα αρχοντόσπιτα και οι επαύλεις που δημιούργησε ο αρχιτέκτονας E.Ziller.»²

1.3 Ερνέστος Τσίλλερ / E. Ziller

Ο Τσίλλερ (1837-1923) θεωρείται ένας από τους πιο σημαντικούς αρχιτέκτονες που δραστηριοποιήθηκαν στην Ελλάδα. Παρότι Γερμανός στην καταγωγή³ και θεωρητικά ξένος με την ελληνική πραγματικότητα, άφησε εμφανές στίγμα στον ελλαδικό αρχιτεκτονικό χώρο και ιδιαίτερα της Αθήνας. Άλλωστε δεν χαρακτηρίζεται τυχαία η Αθήνα του 19^{ου} αιώνα ως «η Αθήνα του Τσίλλερ».

Υπήρξε από τους βασικούς εκπροσώπους του νεοκλασικισμού στην Ελλάδα και το έργο του υπολογίζεται περί τα 500 κτίρια, στα οποία ήταν υπεύθυνος για την σχεδίαση ή κατασκευή τους, από το 1870 έως το 1916.⁴

Ο Τσίλλερ κατόρθωσε να παντρέψει ελληνικά με γερμανικά αρχιτεκτονικά πρότυπα και να ενσωματώσει στα έργα του αρχαιοελληνικά και αναγεννησιακά στοιχεία, δημιουργώντας ένα δικό του, ιδιαίτερο, νεοκλασικό στυλ που χαρακτηρίζεται ως κομψό και αρμονικό. Το νεοσύστατο τότε ελληνικό

---

² Νικόλας Σ. Ντόριζας, «Νεοκλασικός Πειραιάς-Η Αρχιτεκτονική Ιστορία της Πόλης», Aurik Goldfinger, σελ. 53-54

³ Ερνέστος Τσίλλερ-Βικιπαίδεια-9/5/22 - https://el.wikipedia.org/wiki/Ερνέστος_Τσίλλερ

⁴ Ερνέστος Τσίλλερ: Ο αναμορφωτής της Αθήνας. – Βιογραφία 9/5/22 - <https://www.sansimera.gr/biographies/1940>

κράτος, ενθουσιασμένο υιοθέτησε αυτό τον ρυθμό, ο οποίος θεωρήθηκε ότι αποτελούσε ένα συνδυαστικό κρίκο με το ιστορικό παρελθόν του συμβάλλοντας παράλληλα στην εναρμόνισή του με την υπόλοιπη Ευρώπη όπως προαναφέρθηκε.⁵

Ο Τσίλλερ δημιούργησε μια νέα ταυτότητα αστικού τοπίου που ταίριαζε με αυτή μιας νέας ευρωπαϊκής πρωτεύουσας, όπως ήταν η Αθήνα.⁶ Τις ιδιωτικές κατοικίες που δημιούργησε χαρακτήριζαν κυρίως ο εκλεκτισμός⁷ και ο ρομαντισμός, τα δημόσια κτίρια ο κλασικισμός και το ελληνικό πνεύμα, ενώ τις εκκλησίες χαρακτήριζαν τα στοιχεία της βυζαντινής παράδοσης.⁸

Μερικά από τα χαρακτηριστικά έργα του είναι, το Προεδρικό Μέγαρο της Ελληνικής Δημοκρατίας, τα Ανάκτορα Τατοΐου, Το Νομισματικό Μουσείο (Μέγαρο Σλήμαν), το Δημοτικό Θέατρο Αθηνών, το Δημαρχείο Ερμούπολης και η Συνοικία Τσίλλερ (1877) στην Καστέλα του Πειραιά, μια σειρά επαύλεων στις οποίες διέμεναν μέλη της Βασιλικής οικογένειας και μεγαλοαστικές οικογένειες της Αθήνας.

1.4 Η μορφολογία των πειραιϊκών κατοικιών

Η αρχιτεκτονική, δηλαδή η μορφολογία των πειραιϊκών κατοικιών της νεοκλασικής περιόδου δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ως στάσιμη στο πέρασμα του χρόνου, χωρίς όμως να πάψει να αποτελεί ένα διακριτό ενιαίο σύνολο. Κατ' αυτόν τον τρόπο η αρχιτεκτονική των κατοικιών του Πειραιά, την περίοδο του Νεοκλασικισμού, από το 1833 μέχρι και το 1925, θα μετασχηματιστεί πολλές φορές.

Οι μετασχηματισμοί αυτοί προκλήθηκαν λόγω αλλαγών στην νοοτροπία, την οικονομική άνθηση και πρόοδο που χαρακτήριζε μια συγκεκριμένη εποχή αλλά και λόγω της τεχνολογικής εξέλιξης. Ενδεικτικά και όσον αφορά τον

---

⁵ Ερνέστος Τσίλλερ: Ο αρχιτέκτονας που στόλισε την Αθήνα -9/5/22 - https://www.athensvoice.gr/life/urban-culture/athens/721128_ernestos-tsiller-o-arhitektonas-poy-stolise-tin-athina

⁶ Ερνέστος Τσίλλερ: ο αρχιτέκτονας που έδωσε αστική ταυτότητα... - 9/5/22 – <https://www.andro.gr/style/ernst-ziller-lifetime/>

⁷ Εκλεκτισμός : αρχιτεκτονικό στυλ του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα στο οποίο χρησιμοποιείται ο συνδυασμός ποικίλων στοιχείων διαφορετικών εποχών και ρυθμών στο ίδιο κτίσμα ταυτόχρονα, βλ. και [https://el.wikipedia.org/wiki/Εκλεκτικισμός_\(αρχιτεκτονική\)](https://el.wikipedia.org/wiki/Εκλεκτικισμός_(αρχιτεκτονική))

⁸ Αυτά είναι τα ωραιότερα κτίρια του Ερνέστου Τσίλλερ- 9/5/22 – <https://www.lifo.gr/san-simera/ayta-einai-ta-oraiotera-ktiria-toy-ernestoy-tsiller-0>

τελευταίο παράγοντα, αναφέρουμε ότι χάρη στην εφαρμογή των μεταλλικών δοκών διπλού «ταφ» στο χώρο της οικοδομής, για παράδειγμα, έγινε δυνατή η δημιουργία καταστημάτων στους ισόγειους χώρους των κατοικιών, με μεγάλα ανοίγματα για φόρτωση- εκφόρτωση εμπορευμάτων ή για βιτρίνες προϊόντων.

Ο Γιάννης Τσαρούχης⁹ σχετικά με τις Πειραιϊκές κατοικίες είχε αναφέρει χαρακτηριστικά αλλά και με μια δόση υπερβολής *«Ορισμένα νεοκλασικά σπίτια ιδίως του Τσίλλερ με την ψευδοπολυτέλειά τους, ένας αυστηρός εραστής της Αθήνας θα τα έκρινε κατεδαφιστέα»* ωστόσο συμπληρώνει *«Σήμερα το χειρότερο σπίτι από αυτά μπρος στην ασχήμια που πλάκωσε θεωρείται διατηρητέο»*.

Από την πλευρά του αρχιτέκτονα-συνθέτη και όχι από αυτή ενός ιστορικού μια γενική παρατήρηση θα ήταν πως δεν είναι όλα τα νεοκλασικά του Πειραιά πρότυπα αισθητικής. Κάθε περίοδος μας αφήνει ως κληρονομιά ποικίλα δείγματα κτιρίων και η πάροδος του χρόνου δυσχεραίνει τη σύγκριση και τη διάκριση ωστόσο η διαδικασία της αξιολόγησης πάντα υπάρχει.

Κατά κύριο λόγο στις πειραιϊκές κατοικίες τηρούνται από τους αρχιτέκτονες συγκεκριμένα πρότυπα. Η τακτική εμφάνιση συγκεκριμένων στοιχείων και κυρίως η συνέπεια στους κανόνες του νεοκλασικισμού, αλλά και η υπακοή στα τυποποιημένα συστήματα των όψεων, αποτέλεσε περιορισμό σε κάθε περίπτωση ρευστότητας και παρέκκλισης από τους κανόνες του ρεύματος όπως αναφέρει και ο καθηγητής Μάνος Μπίρης.¹⁰

---

⁹ Μεγάλος Πειραιώτης ζωγράφος. Η περιοχή του Πειραιά ήταν ριζωμένη μέσα του και τον επηρέασε ουσιαστικά το έργο και την αισθητική του. Οι πίνακές του περιλαμβάνουν αφομοιωμένα πολλά λαϊκά και λαογραφικά στοιχεία ιδιαίτερα του λιμένος του Πειραιά. Βλ. Γιάννης Τσαρούχης : ο Πειραιώτης ζωγράφος και διανοούμενος που σημάδεψε την ελληνική Τέχνη του 20^{ου} αιώνα. – 1/6/22 - <http://peiraiiko-kyma.gr/γιάννης-τσαρούχης-ο-πειραιώτης-ζωγράφ/>

¹⁰ Νικόλας Σ. Ντόριζας, «Νεοκλασικός Πειραιάς-Η Αρχιτεκτονική Ιστορία της Πόλης», Aurik Goldfinger, σελ. 61-65

Μια τυπική νεοκλασική κατοικία αποτελείτο από ένα υπερυψωμένο υπόγειο, το ισόγειο, ενώ κατά κύριο λόγο υπήρχε ένας ακόμη όροφος και κεραμοσκεπή. Το τρίπτυχο αυτό, υπερυψωμένο υπόγειο – ισόγειο – όροφος, παρατηρείται και στην εξεταζόμενη νεοκλασική κατοικία Στρίγκου.

Γιάννης Τσαρούχης, Κατοικία Στρίγκου, 1964. Ακουαρέλα, Ιδιωτική Συλλογή.

Σχετικά με την πρόσοψη του κτιρίου, δεν ήταν πάντα συμμετρική και συνήθως κάποιο άλλο έντονο στοιχείο, όπως κάποιο μαρμάρινο μπαλκόνι ή μια αετωματική επίστεψη, επανάφερε τη συμμετρία η οποία διαταρασσόταν και από την έκκεντρη είσοδο. Τα αρχιτεκτονικά αυτά χαρακτηριστικά είναι ενσωματωμένα και στην συγκεκριμένη κατοικία.

Η πρόσοψη των κατοικιών χωριζόταν ως προς το οριζόντιο τμήμα στην βάση, τον κορμό και την στέψη. Όσον αφορά την βάση αρχίζει από το χώρο του πεζοδρομίου και εκτείνεται μέχρι το δάπεδο του ισόγειου, ενώ λειτουργεί ως βάθρο, όπως γίνεται αντιληπτό και από τον πίνακα του Τσαρούχη. Ήταν κατασκευασμένη από πωρόλιθο, γεγονός καθόλου τυχαίο καθώς η εξόρυξη του γινόταν στην Πειραική ή με ισόδομο αρμολόγημα του σοβά.

Ο κορμός αποτελείτο από το ισόγειο και τον πρώτο όροφο. Τα βασικά χαρακτηριστικά της αρχιτεκτονικής σύνθεσης των χώρων αυτών, ήταν οι μικρού

μεγέθους προεξοχές, οι άξονες των ανοιγμάτων και το μαρμάρινο μπαλκόνι, στοιχείο που παρατηρείται και στην πρόσοψη της οικίας Στρίγκου.

Το στοιχείο της στέψης από την άλλη πλευρά αφορά, ένα μέτριας προεξοχής γείσο που αποτελείται από μια οδοντωτή ταινία κάτω από την οποία είναι τοποθετημένη μια ταινία - ζωφόρος μπλε ή μπορντό χρώματος η οποία είναι αδιάσπαστο κομμάτι της σύνθεσης της συγκεκριμένης αλλά και κάθε νεοκλασικής πειραϊκής κατοικίας. Στο από πάνω μέρος βρίσκονται τα ακροκέραμα, η κατάληξη δηλαδή της βυζαντινής σκεπής που σχηματίζουν μια δαντελωτή ταινία ανάμεσα στο κτίριο και τον ουρανό.

Όλα τα στοιχεία της όψης είναι από ασβεστοκονίαμα, μια τεχνική που έχει τις ρίζες της στην κλασική αρχιτεκτονική που συναντάται στο χώρο αυτό 2.000 χρόνια πίσω αλλά επανήλθε παραδόξως στην ελληνική αρχιτεκτονική μέσω κεντροευρωπαϊκών προτύπων.¹¹

Σχετικά με την επίστεψη του κτιρίου αποτελείται από το στοιχείο του θριγκού¹² (τμήμα ανωδομής αρχαίου Ελληνικού ναού τοποθετημένο επάνω από τοίχους και κίονες)¹³. Χαρακτηριστική λεπτομέρεια της όψης του κτιρίου από την πλευρά της ακτής Μουτσοπούλου θεωρείται το στηθαίο¹⁴ (κιγκλίδωμα έως το ύψος του στήθους για προστατευτικούς λόγους)¹⁵ του δώματος, μέρος του οποίου αποτελεί η επιγραφή από μάρμαρο που μαρτυρά πλέον την επωνυμία σήμερα του Ιδρύματος, η οποία πλαισιώνεται από δύο αγάλματα. Το στηθαίο αποτελεί μια σύνθεση από μπαλαούστρα¹⁶ (κολωνάκια σχεδιασμένα από τον Τσίλλερ, που απαρτίζονταν από δύο στοιχεία. Χρησιμοποιούνταν σε μπαλκόνια, τaráτσες αλλά και ως διακόσμηση κάτω από τα παράθυρα)¹⁷ εναλλασσόμενα με πεσσούς¹⁸(κολόνες με τετράγωνο σχήμα)¹⁹.

---

¹¹ Νικόλας Σ. Ντόριζας, «Νεοκλασικός Πειραιάς-Η Αρχιτεκτονική Ιστορία της Πόλης», Aurik Goldfinger, σελ. 65-67

¹² Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη, Μέγαρο Στρίγκου-17/6/22-

<https://piraeusarchwalks.gr/ktiria/ιδρυμα-αικατερινης-λασκαριδη-μεγαρο/#>

¹³ Θριγκός – Βικιπαίδεια – 17/6/22 - <https://el.wikipedia.org/wiki/Θριγκός>

¹⁴ Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη, Μέγαρο Στρίγκου-17/6/22-

<https://piraeusarchwalks.gr/ktiria/ιδρυμα-αικατερινης-λασκαριδη-μεγαρο/#>

¹⁵ μπαλαούστρα - 17/6/22 - <http://www.stougiannidis.gr/AENAON/AS5/mpalaoustra.pdf>

¹⁶ Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη, Μέγαρο Στρίγκου-17/6/22-

<https://piraeusarchwalks.gr/ktiria/ιδρυμα-αικατερινης-λασκαριδη-μεγαρο/#>

¹⁷ μπαλαούστρα - 17/6/22 - <http://www.stougiannidis.gr/AENAON/AS5/mpalaoustra.pdf>

¹⁸ Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη, Μέγαρο Στρίγκου-17/6/22-

<https://piraeusarchwalks.gr/ktiria/ιδρυμα-αικατερινης-λασκαριδη-μεγαρο/#>

¹⁹ Πεσσός – Βικιλεξικό – 17/6/22 - <https://el.wiktionary.org/wiki/πεσσός>

Με την πάροδο του χρόνου θα κυριαρχήσουν τυποποιημένα στοιχεία που θα χρησιμοποιηθούν εκτεταμένα όπως τα κεραμικά κιονόκρανα και ακροκέραμα. Υπήρχε επίσης παραγωγή προκατασκευασμένων από καλούπια χυτοσιδήρων κιγκλιδωμάτων, δηλαδή κάγκελα μπαλκονιών. Τυποποίηση παρατηρείτο και στα φουρούσια από μάρμαρο που λειτουργούσαν ως στηρίγματα για τα μπαλκόνια. Τα στοιχεία αυτά - αν και χειροποίητα - είχαν περιορισμένο αριθμό σχεδίων και συγκεκριμένη γεωμετρία στους έλικες και τις σπείρες.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον μάλιστα παρουσιάζει το γεγονός ότι ανάλογα με το σχέδιο είναι δυνατή η χρονολόγηση του εκάστοτε κτιρίου με μεγάλη ακρίβεια. Χαρακτηριστικό των πειραϊκών κατοικιών αποτελούσαν επίσης τα κουφώματα από ξύλο, που τοποθετούνταν στην εξωτερική επιφάνεια της όψης, ενώ τα παντζούρια ήταν γερμανικού τύπου με κινούμενες περσίδες.²⁰

Στην οικία Στρίγκου παρατηρούνται στα παράθυρα περιθωρώματα που διαθέτουν αετωματική επίστεψη, ενώ τα παραθυρόφυλλα που έχουν χρησιμοποιηθεί είναι γαλλικού τύπου και ξύλινα, όπως φαίνεται και στον πίνακα του Τσαρούχη.

Με την πάροδο του χρόνου, συχνά οι ίδιες αυτές κατοικίες άλλαζαν τις αρχικές αναλογίες της αρχιτεκτονικής τους σύνθεσης. Στην οικία Στρίγκου για παράδειγμα χάθηκε η πέργκολα με άτλαντες που έφερε το κτίριο στο δώμα, γνωστή και ως *belvedere*, την οποία μπορεί κανείς να παρατηρήσει στο πάνω μέρος του κτιρίου που έχει αποδοθεί ζωγραφικά στο πίνακα.²¹

Επίσης με το πέρασμα των χρόνων η βεράντα που βρίσκεται στην αριστερή πλευρά της πρόσοψης του κτιρίου ενσωματώθηκε στην οικία ως εσωτερικός χώρος και διέκοψε την παλαιότερη λειτουργία της, κρατώντας ως ενθύμιο της αρχικής της χρήσης το περίτεχνο μωσαϊκό στο πάτωμα το οποίο διατηρείται μέχρι και σήμερα.

---

²⁰ Νικόλας Σ. Ντόριζας, «Νεοκλασικός Πειραιάς-Η Αρχιτεκτονική Ιστορία της Πόλης», Aurik Goldfinger, σελ. 65-67

²¹ Νικόλας Σ. Ντόριζας, «Νεοκλασικός Πειραιάς-Η Αρχιτεκτονική Ιστορία της Πόλης», Aurik Goldfinger, σελ. 65-67

2. Το κτίριο της Ιας Μεραρχίας – Ακτής Μουτσοπούλου

2.1 Γεώργιος Στρίγκος

Το πρώην Μέγαρο Στρίγκου, ιδιοκτησία σήμερα του *Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη*, θεωρείται ένα από τα πλέον χαρακτηριστικά νεοκλασικά κτίρια του Πειραιά που έχουν διασωθεί. Οικοδομημένο στη συμβολή της παραλιακής λεωφόρου Τρύφωνος Μουτσοπούλου με αυτή της Ιας Μεραρχίας(ονομαζόμενη ως οδός Αιγέως την εποχή οικοδόμησης του)²², έχει καταλάβει μια ιδιαίτερα προνομιούχα θέση στο Πασαλιμάνι ή Λιμνήν Ζέας, γεγονός που το καθιστά σήμα κατατεθέν (το οποίο μπορεί να χαρακτηριστεί και ως τοπόσημο) της περιοχής εκείνης.²³

Το μέγαρο Στρίγκου από τη στιγμή που χτίστηκε μέχρι και σήμερα έχει υποστεί πολλαπλές αλλαγές στη χρήση του. Το κτίσμα αγοράστηκε και περιήλθε στην κατοχή του Γεωργίου Στρίγκου στις 4 Μαΐου 1917 έναντι 135.000 δραχμών από τον Μιχάλη Αναστασόπουλο, προηγούμενο κάτοχο του.²⁴ Ο Στρίγκος προχώρησε σε ορισμένες επεκτατικές εργασίες που ολοκληρώθηκαν το 1927 με στόχο να δημιουργήσει την νέα του κατοικία.

Ο Γεώργιος Στρίγκος (1878-1956) αποτέλεσε σύμβολο του επιχειρηματικού κόσμου του Πειραιά. Πολυάσχολος, δραστήριος καθώς εργάστηκε ως έμπορος, τραπεζίτης αλλά και ναυλομεσίτης²⁵. Γεννημένος στο Κρανίδι Ερμιόνης, παιδί του Κωνσταντίνου Στρίγκου, γιου του αγωνιστή του '21 Ιωάννη Στρίγκου, και της Μαρίας Ζερβού, το έτος 1888 κατοίκησε οικογενειακά στον Πειραιά, όπου και μεγάλωσε. Αποφοιτώντας από το γυμνάσιο με μεγάλες οικονομικές δυσκολίες γράφτηκε στη Νομική Αθηνών. Λόγω της δύσκολης οικονομικής κατάστασης της οικογένειάς του, ωστόσο αναγκάστηκε να διακόψει τις σπουδές του, σκοπεύοντας να ανακαλύψει άμεσα κάποια επαγγελματική διέξοδο.

---

²² Η οικεία Γεωργίου Στρίγκου στο Πασαλιμάνι- MLP BLO-G-SPOT 26/4/22 - <https://mlp-blo-g-spot.blogspot.com/2013/10/Strigkos.html>

²³ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΤΡΙΓΚΟΥ [OPEN HOUSE 2018] - MLP BLO-G-SPOT - 26/4/22 - <https://mlp-blo-g-spot.blogspot.com/2018/04/strigkou2018.html>

²⁴ Αρθρογραφία για τον Πειραιά του Δημήτρη Κρασονικολάκη - 4/6/22 - <https://dimitriskrasonikolakis.blogspot.com/2013/12/blog-post.html>

²⁵ Ιστοσελίδα Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη - 3/5/22 - <http://www.laskaridisfoundation.org/sillogi-ikogenias-strigkou/>

Ξεκίνησε να εργάζεται το 1896 στην Τράπεζα Αθηνών, αφού διακρίθηκε στον διαγωνισμό δόκιμων άμισθων υπαλλήλων, καθοριστικό γεγονός για την μετέπειτα πορεία του. Η αρχή της σταδιοδρομίας του έλαβε χώρο στο υποκατάστημα Πειραιώς όπου και ο Γεώργιος Στρίγκος ανέλαβε σε γρήγορο χρονικό διάστημα τη θέση του υποδιευθυντή.

Η επαγγελματική του εμπειρία, η γνωριμία του με τον εμπορικό και οικονομικό κόσμο του Πειραιά και ο δυναμισμός του χαρακτήρα τον καθιστούν λαμπρή μορφή του «επιχειρείν» των αρχών του 20ού αιώνα. Αυτοδίδακτος και με πρωτοποριακό τρόπο σκέψης μαζί με τον έμπορο Ιωάννη Φραγκιάδη δημιουργούν την εταιρεία *Φραγκιάδης, Στρίγκος και Σία*, η οποία γρήγορα αποδείχθηκε κερδοφόρα. Το 1913 έφυγε από την εταιρεία λόγω ασυμφωνίας απόψεων και ίδρυσε την προσωπική του επιχείρηση. Έπειτα δημιούργησε, με κάποια από τα μέλη της οικογένειας Εμπειρικού, την τράπεζα *Εμπειρικού – Στρίγκου*.

Εκτός από την έντονη επιχειρηματική του δράση σημαντική θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και η πολιτική του δράση. Διετέλεσε δημοτικός σύμβουλος Πειραιά. Το 1926 εξελέγη βουλευτής Πειραιά, με το βενιζελικό κόμμα, ενώ στις γερουσιαστικές εκλογές του 1929 εξελέγη, γερουσιαστής από τον εκλογικό κατάλογο του Συλλόγου Εμπόρων. Διετέλεσε ιδρυτικό μέλος και πρόεδρος του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Πειραιώς, μέλος του δ.σ. της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος καθώς και ιδρυτικό μέλος του δ.σ. του Ναυτικού Μουσείου Πειραιά²⁶.

Τέλος, υπήρξε συλλέκτης σημαντικών έργων τέχνης. αρθρογράφος με προσωπική άποψη, καλλιεργημένος, με συμμετοχή σε κοινωνικές οργανώσεις. Προτού αρχίσει ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος όμως ο Γεώργιος Στρίγκος εγκατέλειψε τον Πειραιά με την οικογένεια του και εγκαταστάθηκε στην Κηφισιά.

---

²⁶ Ιστοσελίδα Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη - 3/5/22 - <http://www.laskaridisfoundation.org/sillogi-ikogenias-strigkou/>

2.2 Αλλαγές χρήσεων

Η πρώτη ουσιαστική αλλαγή χρήσης του κτιρίου της οικίας Στρίγκου επήλθε με την κατάσχεσή της από τους Γερμανούς κατά τη διάρκεια της Κατοχής 1941 -1944, οι οποίοι την μετέτρεψαν σε Λέσχη Αξιωματικών.²⁷

Οι Γερμανοί επέτρεψαν στους ιδιοκτήτες να επιλέξουν ένα άτομο από το προσωπικό το οποίο θα είχε την εποπτεία σε όλους τους χώρους της οικίας. Χάρη σε αυτό το γεγονός και τον φιλότιμο και τίμιο υπηρέτη της οικογένειας Στρίγκου που ανέλαβε αυτή την ευθύνη, μπόρεσε να διασωθεί ένα μεγάλο τμήμα της συλλογής έργων τέχνης του ²⁸ .

Την περίοδο του πολέμου είχε δημιουργηθεί καταπακτή εντός της οικίας η οποία οδηγούσε σε καταφύγιο προκειμένου προστατεύονται οι άνθρωποι από τους βομβαρδισμούς. Η καταπακτή αργότερα καλύφθηκε και πλέον το καταφύγιο χρησιμοποιείται σαν δανειστική βιβλιοθήκη.²⁹

Η επόμενη αλλαγή χρήσης ήρθε με το τέλος του πολέμου. Το Μέγαρο Στρίγκου αποτέλεσε για μια σύντομη χρονική περίοδο Λέσχη Αξιωματικών του Πολεμικού Ναυτικού αυτή την φορά.

Αργότερα, τα πρώτα χρόνια του 1950 η Γαλλική Πρεσβεία αγόρασε το οικοδόμημα μετατρέποντάς το σε έδρα του Γαλλικού Ινστιτούτου Πειραιά. Την ίδια χρονική περίοδο μάλιστα λειτουργούσε στο ισόγειο μέρος του κτιρίου το καφέ-ζαχαροπλαστείο «Η Μυροβόλος».

Το κτίριο το 2006 αγοράστηκε από την οικογένεια Λασκαρίδη, στεγάζοντας πλέον το *Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη* καθώς και την Ιστορική Βιβλιοθήκη του Ίδρύματος από το 2009 μέχρι και σήμερα ³⁰.

Το πρώην μέγαρο Στρίγκου, όπως προαναφέρθηκε, για αρκετά χρόνια μετά την περίοδο του δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου λειτούργησε και

---

²⁷ Ιστοσελίδα Ίδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη - 26/4/22 -

<http://www.laskaridisfoundation.org/sillogi-ikogenias-strigkou/>

²⁸ Οι περιπέτειες μιας «Οικογένειας» - 20/6/22 - <https://www.tovima.gr/2008/10/12/archive/oi-peripeiteies-mias-oikogeneias/>

²⁹ Η ιστορία του Πειραιά μέσα από τα κτήρια του. – 20/6/22 - http://zanneiolykeio.gr/wp-content/project/maurom_17_18.pdf

³⁰ Ιστοσελίδα Ίδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη - 26/4/22 -

<http://www.laskaridisfoundation.org/sillogi-ikogenias-strigkou/>

παρέμεινε στην μνήμη πολλών κατοίκων του Πειραιά ως το παράρτημα του Γαλλικού Ινστιτούτου της Αθήνας με έδρα τον Πειραιά.

Σχεδόν ταυτόχρονα στο ισόγειο τμήμα του κτιρίου λειτουργούσε το καφέ-ζαχαροπλασείο «Η Μυροβόλος»³¹, που αποτελούσε σημείο αναφοράς της περιοχής γύρω από το Πασαλιμάνι, όπως και πόλο έλξης για την νεολαία της εποχής.³² Το εν λόγω νεοκλασικό κτίριο αφού αγοράστηκε από το Γαλλικό κράτος, στέγασε από το 1958 το Παράρτημα Πειραιά του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών μέχρι το 2001³³. Για να πραγματοποιηθεί η αγορά αυτή από το γαλλικό Δημόσιο, προηγήθηκαν διαπραγματεύσεις μεταξύ των μελών της οικογένειας Στρίγκου και του σημαντικού φιλέλληνα Οκτάβιου Μερλιέ.³⁴

Ο Οκτάβιος Μερλιέ (1897–1976) ήταν Γάλλος φιλόλογος και διανοούμενος ο οποίος υπηρέτησε επί σειρά ετών στο Γαλλικό Ινστιτούτο στην Αθήνα - για ένα μεγάλο διάστημα μάλιστα ως διευθυντής - συμβάλλοντας στη δημιουργία ενός κλίματος γαλλοφιλίας, το οποίο εντάθηκε μετά το τέλος του β' Παγκοσμίου Πολέμου, καθώς Έλληνες και Γάλλοι ένοιωσαν ότι τους συνδέουν κοινές εμπειρίες από τη γερμανική κατοχή και την αντίσταση κατά των Γερμανών.

Θεωρείται - και είναι - ο εμπνευστής της ομαδικής αποστολής πολλών δεκάδων Ελλήνων καλλιτεχνών και επιστημόνων για σπουδές στη Γαλλία το 1945, που έμεινε γνωστή ως η *φοιτητική αποστολή Mataroa*, από το όνομα του πλοίου που μετέφερε τους Έλληνες υποτρόφους στις 22 Δεκεμβρίου 1945 από τον Πειραιά στον Τάραντα της Ιταλίας από όπου στη συνέχεια με τραίνο ταξίδεψαν στο Παρίσι.

Η βασική αίθουσα του ισόγειου, την περίοδο εκείνη αποτέλεσε μόνιμο χώρο φιλοξενίας εκδηλώσεων για την Φιλολογική Στέγη, συγκεκριμένα από το 1970 μέχρι το 2001. Τον Ιούνιο του 1990 το Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών μαζί με το Ίδρυμα Γιάννης Τσαρούχης και την Πινακοθήκη Περίδη ανέλαβαν την διοργάνωση της έκθεσης *Hommage à Yannis Tsarouchis*, ενώ το 1993

---

³¹ Η ΟΙΚΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΡΙΓΚΟΥ ΣΤΟ ΠΑΣΑΛΙΜΑΝΙ- MLP BLO-G-SPOT- 4/6/22 - <https://mlp-blo-g-spot.blogspot.com/2013/10/Strigkos.html>

³² Portnet – Στην «ψυχή» του Πειραιά – 4/6/22 - <https://portnet.gr/diadromes/8084-stin-psyxi-tou-peiraia.html>

³³ Αρθρογραφία για τον Πειραιά του Δημήτρη Κρασονικολάκη - 4/6/22 - <https://dimitriskrasonikolakis.blogspot.com/2013/12/blog-post.html>

³⁴ Ο απολογισμός – Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη – 6/6/22 - <https://paperzz.com/doc/5187244/o-apologismos---i-drouma-ai-ka-te-ri-nis-la-ska-ri-ði>

πραγματοποιήθηκε η ανακαίνιση του κτιρίου της Γαλλικής Ακαδημίας, γεγονός που αποτέλεσε αφορμή για να φιλοξενηθεί μια έκθεση 34 έργων του Γιάννη Τσαρούχη στο χώρο της, καθώς επίσης να τυπωθεί ο κατάλογος *Le Pirée de Yannis Tsarouchis. Exprodition organisée par l'Institut Français d'Athènes, Annexe du Pirée. la Fontation Yannis Tsarouchis. la Galerie Skoufa. 22 Octobre -5 Novembre 1993*, τόσο στα ελληνικά όσο και στα γαλλικά.³⁵

Η πρώην Οικία Στρίγκου – Πηγή : Ιστορικό Αρχείο Δήμου Πειραιά (Έτος 1958)
<https://mlp-blo-g-spot.blogspot.com/2013/10/Strigkos.html>

Μεταπολεμική ασπρόμαυρη φωτογραφική απεικόνιση στα τέλη της δεκαετίας του 1950, το πρώην μέγαρο Στρίγκου απεικονίζεται την περίοδο που στεγάζει το Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών. Χαρακτηριστική η πινακίδα στην κορυφή του κτιρίου που αναγράφεται ο τότε ιδιοκτήτης, όπως και αυτή που βρίσκεται πάνω από την είσοδο του ισόγειου χώρου του κτηρίου και γράφει «Μυροβόλος» αφού εκεί στεγαζόταν το διάσημο καφέ – ζαχαροπλασείο, σημείο αναφοράς για την τότε κοινωνική ζωή του Πειραιά. Ενδιαφέρουσα λεπτομέρεια για κάθε θεατή αποτελεί το περίτεχνο αρχιτεκτονικό στοιχείο του “belvedere” το οποίο διατηρείτο ακόμη και δεν είχε αφαιρεθεί από το κτίριο.³⁶

³⁵ Αρθρογραφία για τον Πειραιά του Δημήτρη Κρασονικολάκη - 4/6/22 -
<https://dimitriskrasonikolakis.blogspot.com/2013/12/blog-post.html>

³⁶ Η ΟΙΚΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΡΙΓΚΟΥ ΣΤΟ ΠΑΣΑΛΙΜΑΝΙ- MLP BLO-G-SPOT- 16/6/22 -
<https://mlp-blo-g-spot.blogspot.com/2013/10/Strigkos.html>

2.3 Σημερινό Status - Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη

Το κτίριο, γνωστό και ως Μέγαρο Στρίγκου, το οποίο όπως αναλύθηκε προηγουμένως στέγασε και το παράρτημα του Γαλλικού Ινστιτούτου, στην συμβολή των οδών Πας Μεραρχίας 36 & Ακτής Μουτσοπούλου, από το 2009 αποτέλεσε την νέα έδρα του Ίδρυματος Αικατερίνης Λασκαρίδη. Το Ίδρυμα βρίσκεται σε συνεχή εξέλιξη από τότε και πλέον κατέχει σημαντική θέση και ρυθμιστικό ρόλο στην πνευματική ζωή του Πειραιά με στόχο την προώθηση του ελληνικών γραμμάτων και πολιτισμού αλλά και της ιστορικής και ναυτικής έρευνας.³⁷

Το κοινωφελές πολιτιστικό Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη, ιδρύθηκε το 2007 από τους Παναγιώτη και Μαριλένα Λασκαρίδη. Εκτός από την προώθηση σε ελληνικό αλλά και διεθνές επίπεδο του ελληνικού πολιτισμού γενικότερα όπως προαναφέρθηκε, είναι υπεύθυνο και για την λειτουργία της Βιβλιοθήκης «ΚΑΙΤΗ ΛΑΣΚΑΡΙΔΗ». Η Βιβλιοθήκη «ΚΑΙΤΗ ΛΑΣΚΑΡΙΔΗ» είχε ιδρυθεί το 1993 από τον Κωσταντίνο Λασκαρίδη εις μνήμην της συζύγου του. Αρχικά στεγαζόταν σε ένα νεοκλασικό κτήριο του 19^{ου} αιώνα στο Ν. Φάληρο το 2006, όμως ο Πάνος και η Μαριλένα Λασκαρίδη επιθυμώντας να εξελίξουν την ήδη επιτυχημένη λειτουργία της, την μεταφέρουν μαζί με το Ίδρυμα σε νεοκλασικό αναπαλαιωμένο κτήριο στην περιοχή του Πειραιά, όπου είχε γεννηθεί και η Καίτη Λασκαρίδη.

Μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα το Ίδρυμα επεκτείνει τις δραστηριότητες του σε όλες τις πτυχές του πολιτισμού. Για παράδειγμα διοργανώνει εκπαιδευτικά προγράμματα τόσο για μαθητές όσο και για φοιτητές, διαλέξεις, εκθέσεις, σεμινάρια και όχι μόνο. Ετησίως μάλιστα πραγματοποιείται Διαγωνισμός πρωτόλειου διηγήματος στη μνήμη της Καίτης Λασκαρίδη, αλλά και ο Λογοτεχνικός Διαγωνισμός «Μαριλένα Λασκαρίδη».

Το Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη έχει συνεργαστεί με πανεπιστήμια, φορείς, επιστημονικά ιδρύματα και προσωπικότητες που έχουν διακριθεί στο

---

³⁷ Ο Πειραιάς – 3^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ - 6/6/22 - https://blogs.sch.gr/3dimpeiraia/?page_id=313

χώρο των Επιστημών, των Γραμμάτων και των Τεχνών τόσο της Ελλάδας όσο και του εξωτερικού.

Οι δραστηριότητες του Ιδρύματος ακολουθούσαν συνεχώς ανοδική πορεία με αποτέλεσμα το φθινόπωρο του 2009 θέτει σε λειτουργία το καινούριο του κτίριο, το πρώην Μέγαρο Στρίγκου. Με την μόνιμη φιλοξενία του Ιδρύματος στο συγκεκριμένο κτήριο ξεκινά ένα καινούριο κεφάλαιο στην γεμάτη και μεγάλη ιστορία του κτηρίου αυτού. Η ιστορική υπόσταση του κτηρίου άλλωστε γίνεται φανερή από τον μεγάλο αριθμό ιστορικών και λογοτεχνικών αναφορών που έχουν γίνει για αυτό, όπως επίσης και η ζωγραφική αποτύπωση του από τον σημαντικό Πειραιώτη καλλιτέχνη Γιάννη Τσαρούχη.

Η νέα αυτή στέγη του *Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη*, εξοπλίστηκε και ετοιμάστηκε πλήρως με αποτέλεσμα να αναλάβει την φιλοξενία των εκδηλώσεων του, κάποια εκπαιδευτικά προγράμματα αλλά και το Ναυτικό τμήμα της Βιβλιοθήκης. Αυτό το ξεχωριστό τμήμα της βιβλιοθήκης, βρίσκεται στον πρώτο όροφο του νεοκλασικού κτηρίου που αφορά η πτυχιακή εργασία αυτή. Έχει στην κατοχή του τόσο έντυπο όσο και μη έντυπο υλικό το οποίο χάρη σε δωρεές ή μέσω παραγγελιών από την Ελλάδα και το εξωτερικό γίνεται συνεχώς πλουσιότερη εμπλουτίζοντας την βιβλιογραφία της.

Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα είναι η ιδιωτική συλλογή σπάνιων βιβλίων του 16^{ου} έως και 19^{ου} αιώνα.³⁸ Στον χώρο του κτηρίου βρίσκεται και η συλλογή με ναυτικά αντικείμενα του Πάνου Λασκαρίδη που εμπεριέχει σπάνια όργανα ναυσιπλοΐας, πυξίδες, τηλεσκόπια, εξάντες, στολές δυτών, ευρήματα ναυαγίων, έργα τέχνης, την αρχαική συλλογή του υδροβιολόγου Δρ. Κωσταντίνου Λασκαρίδη αλλά και την σειρά κοκάλινων ομοιωμάτων ιστιοφόρων του 19^{ου} αιώνα που κατασκεύασαν Γάλλοι αιχμάλωτοι από τους Ναπολεόντειους Πολέμους.³⁹ Το ίδρυμα το 2003 ξεκίνησε την εκδοτική του δραστηριότητα με την ιστορική μονογραφία «Ανδρέας Μιαούλης 1769-1835 από την υπόδουλη ως την ελεύθερη Ελλάδα»⁴⁰, η οποία συνεχίζεται.

---

³⁸ Ο απολογισμός – Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη – 16/6/22 -

<https://paperzz.com/doc/5187244/o-apologismos---ιδρυμα-αικατερινης-λασκαριδη>

³⁹ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΤΡΙΓΚΟΥ [OPEN HOUSE 2018] - MLP BLO-G-SPOT - 16/6/22 - <https://mlp-blo-g-spot.blogspot.com/2018/04/strigkou2018.html>

⁴⁰ Ο απολογισμός – Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη – 6/6/22 -

<https://paperzz.com/doc/5187244/o-apologismos---ιδρυμα-αικατερινης-λασκαριδη>

3. Κεφάλαιο Τρίτο

«Φωτογραφική αποτύπωση του νεοκλασικού κτιρίου»

Το σύνολο των φωτογραφιών που θα παρουσιαστούν αφορούν μικρές αλλά και μεγάλες λεπτομέρειες του νεοκλασικού οικοδομήματος το οποίο διαθέτει και αυλή με προνομιακή θέα στο Πασαλιμάνι. Λίγα μαρμάρινα σκαλοπάτια προηγούνται της μεταλλικής εξώθυρας, με το ιδιαίτερα διακοσμημένο κιγκλίδωμα της, που μας οδηγεί στην αυλή του κτιρίου. ⁴¹

⁴¹ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΣΤΡΙΓΚΟΥ [OPEN HOUSE 2018] - MLP BLO-G-SPOT - 16/6/22 - <https://mlp-blo-g-spot.blogspot.com/2018/04/strigkou2018.html>

Φωτογραφική λεπτομέρεια στο πλάι της μεταλλικής αυλόπορτας, οι μόνιμες επιγραφές του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη και της Συλλογής του Ναυάρχου Νέλσον αλλά και η χρυσή επιγραφή του Κέντρου Κινεζικών Μελετών.

Στο χώρο της αυλής στην οποία παρέστησαν και απόλαυσαν την εντυπωσιακή θέα, με οπτική πρόσβαση από την πλατεία Αλεξάνδρας μέχρι και το παλαιό ρωσικό Νοσοκομείο, οι καλεσμένοι της Οικογενείας Στρίγκου στη διάρκεια του πρώτου μισού του 20^{ου} αιώνα, οι Γερμανούς αξιωματικοί με την επίταξη του κτιρίου κατά την κατοχή, οι Έλληνες αξιωματικούς του Βασιλικού Πολεμικού Ναυτικού αργότερα κατά την χρήση ως Λέσχη Αξιωματικών αλλά και οι μαθητές του Γαλλικού Ινστιτούτου – πλέον παρατίθενται συλλεκτικά αντικείμενα, που αφορούν άμεσα το στοιχείο της θάλασσας και την ναυσιπλοΐα, τα περισσότερα εκ των οποίων έχουν φαρική προέλευση και παραχωρήθηκαν από την Υπηρεσία Φάρων του Πολεμικού Ναυτικού.⁴²

Για τον χώρο της αυλής παρατίθενται οι παρακάτω 4 φωτογραφίες.

---

⁴²ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΣΤΡΙΓΚΟΥ [OPEN HOUSE 2018] - MLP BLO-G-SPOT - 16/6/22 - <https://mlp-blo-g-spot.blogspot.com/2018/04/strigkou2018.html>

Συνεχίζοντας μπορεί κανείς να παρατηρήσει διάφορες λεπτομέρειες που υπογραμμίζουν τον νεοκλασικό χαρακτήρα αυτής της παλαιάς έπαυλης, όπως τα ακροκέραμα, οι αετωματικές κορυφές των παραθύρων, τα διακοσμητικά κιονόκρανα στους εξωτερικούς τοίχους του κτιρίου αλλά και το περίτεχνο μεταλλικό κιγκλίδωμα με αναφορές στο μυθικό πλάσμα της σφίγγας από την αρχαία ελληνική μυθολογία ⁴³ , όπως φαίνεται στις δύο φωτογραφίες που ακολουθούν.

---

⁴³ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΣΤΡΙΓΚΟΥ [OPEN HOUSE 2018] - MLP BLO-G-SPOT - 16/6/22 - <https://mlp-blo-g-spot.blogspot.com/2018/04/strigkou2018.html>

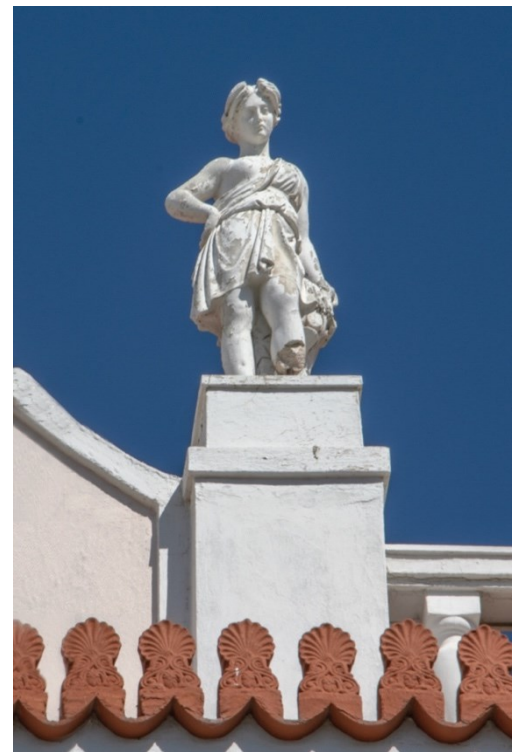

Στην κορυφή της στέγης του κτιρίου, πάνω από τα ακροκέραμα, είναι τοποθετημένη η μαρμάρινη επιγραφή που δηλώνει τον εκάστοτε ιδιοκτήτη του ακινήτου καθώς παλαιότερα υπήρχε και η αντίστοιχη επιγραφή για το Παράρτημα του γαλλικού Ινστιτούτου.⁴⁴

Το κτίριο από την κατασκευή του κοσμούσε την σκεπή με τα δύο αυτά αγάλματα που υπάρχουν στην φωτογραφία τα οποία όμως καταστράφηκαν με την πάροδο του χρόνου και αντικαταστάθηκαν με σύγχρονα τους.⁴⁵

⁴⁴ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΣΤΡΙΓΚΟΥ [OPEN HOUSE 2018] - MLP BLO-G-SPOT - 16/6/22 - <https://mlp-blo-g-spot.blogspot.com/2018/04/strigkou2018.html>

⁴⁵ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΣΤΡΙΓΚΟΥ [OPEN HOUSE 2018] - MLP BLO-G-SPOT - 16/6/22 - <https://mlp-blo-g-spot.blogspot.com/2018/04/strigkou2018.html>

Το εσωτερικό του κτιρίου κατευθείαν σε μεταφέρει σε μια άλλη εποχή, χάρη στις περίτεχνες οροφografίες και στους εντυπωσιακούς πολυελαίους εποχής.⁴⁶

⁴⁶ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΣΤΡΙΓΚΟΥ [OPEN HOUSE 2018] - MLP BLO-G-SPOT - 16/6/22 - <https://mlp-blo-g-spot.blogspot.com/2018/04/strigkou2018.html>

Στον ισόγειο χώρο του πάλαι ποτέ μεγάρου Στρίγκου θα συναντήσει κανείς εκθέσεις συλλογών παλαιών και σπάνιων τεκμηρίων μεγάλης σημασίας αλλά και την βασική αίθουσα που πραγματοποιούνται οι εκδηλώσεις.⁴⁷

Λεπτομέρεια τοίχου που αναδεικνύει το νεοκλασικό χαρακτήρα του κτιρίου .

⁴⁷ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΣΤΡΙΓΚΟΥ [OPEN HOUSE 2018] - MLP BLO-G-SPOT - 16/6/22 - <https://mlp-blo-g-spot.blogspot.com/2018/04/strigkou2018.html>

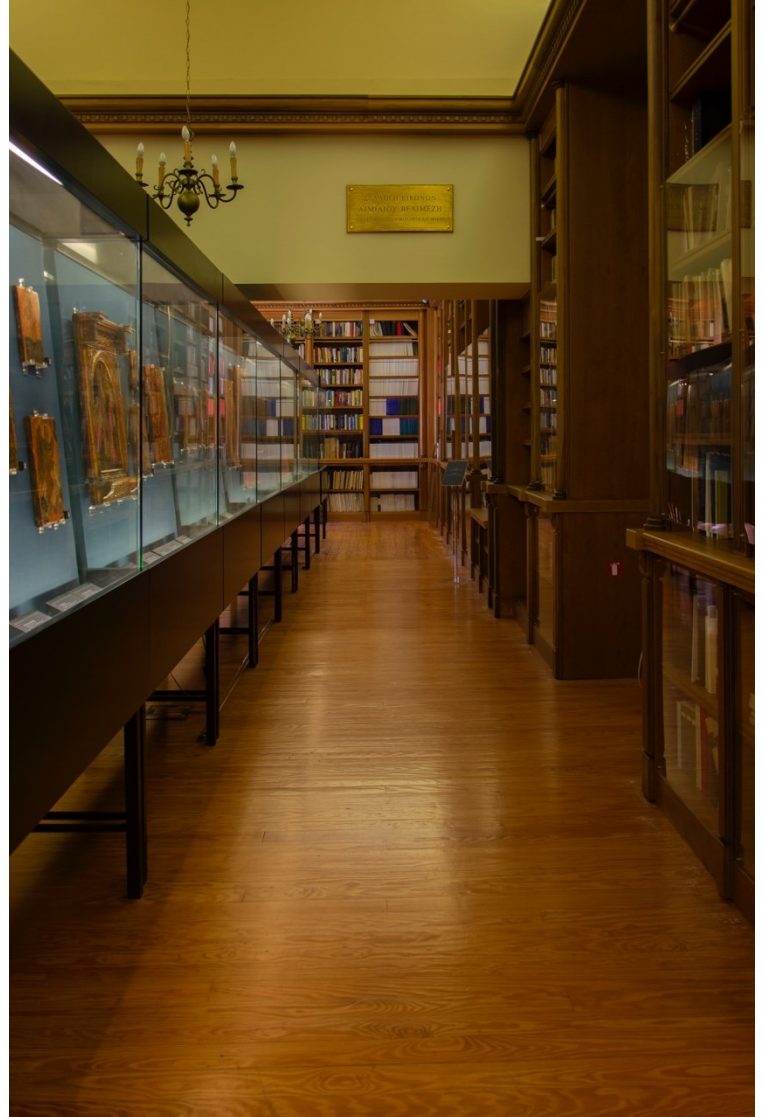
Αίθουσα συλλογής αρχέτυπων βιβλίων στον ισόγειο χώρο του Ιδρύματος.

Στον πάνω όροφο του νεοκλασικού βρίσκεται η Ιστορική Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη στην οποία ανήκουν επιμέρους συλλογές βιβλίων που ανήκαν σε πρόσωπα των γραμμάτων και των τεχνών μεγάλης σημασίας.⁴⁸

---

⁴⁸ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΣΤΡΙΓΚΟΥ [OPEN HOUSE 2018] - MLP BLO-G-SPOT - 16/6/22 - <https://mlp-blo-g-spot.blogspot.com/2018/04/strigkou2018.html>

Τα βιβλιοστάσια που συναντά κανείς σε αυτό τον όροφο είναι σαφώς πολλά περισσότερα και στα ράφια τους βρίσκονται και συλλογές με σύγχρονο περιεχόμενο και ερευνητικό χαρακτήρα.⁴⁹

---

⁴⁹ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΣΤΡΙΓΚΟΥ [OPEN HOUSE 2018] - MLP BLO-G-SPOT - 16/6/22 - <https://mlp-blo-g-spot.blogspot.com/2018/04/strigkou2018.html>

Σχετικά με την Ιστορική Βιβλιοθήκη και το πλαίσιο χρήσης της, το μεγαλύτερο μέρος αυτής φυλάσσεται στο εξεταζόμενο κτίριο και συνοδεύεται από ένα σύνολο αυστηρών κανόνων όσον αφορά την πρόσβαση σε αυτή. Η χρήση των βιβλίων της λοιπόν μπορεί να συμβεί κάτω από κάποιους συγκεκριμένους όρους αρκετά περιοριστικούς για την εξασφάλιση της ακεραιότητας του υψίστης σημασίας αρχαιακού υλικού της.⁵⁰

Στο κτίριο αυτό φιλοξενείται επίσης η συλλογή αντικειμένων του Ναυάρχου Nelson. Αποτελείται από ιδιόχειρες επιστολές του Βρετανού Ναυάρχου, προσωπικά αντικείμενα του, θαλασσογραφίες και χαρακτηριστικά έργα που αφορούν τον ίδιο αλλά και τις ναυμαχίες του και όχι μόνο.⁵¹

⁵⁰ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΣΤΡΙΓΚΟΥ [OPEN HOUSE 2018] - MLP BLO-G-SPOT - 16/6/22 - <https://mlp-blo-g-spot.blogspot.com/2018/04/strigkou2018.html>

⁵¹ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΣΤΡΙΓΚΟΥ [OPEN HOUSE 2018] - MLP BLO-G-SPOT - 16/6/22 - <https://mlp-blo-g-spot.blogspot.com/2018/04/strigkou2018.html>

Τα έπιπλα του Γεώργιου Στρίγκου διασώζονται μέχρι και σήμερα στο πρώτο όροφο του υπό εξέταση κτιρίου. Το γραφείο του, οι καρέκλες του και οι βιβλιοθήκες είναι κάποια από αυτά τα οποία απεικονίζονται και στις παραπάνω φωτογραφίες. Όπως επίσης ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και ο πίνακας-πορτρέτο του ίδιου που φαίνεται στις παραπάνω εικόνες.⁵²

---

⁵² ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΣΤΡΙΓΚΟΥ [OPEN HOUSE 2018] - MLP BLO-G-SPOT - 16/6/22 - <https://mlp-blo-g-spot.blogspot.com/2018/04/strigkou2018.html>

Αποχαιρετώντας κάποιος επισκέπτης το πρώην Μέγαρο Στρίγκου μπορεί να παρατηρήσει το υπόγειο τμήμα της πρώην κατοικίας ,που την περίοδο του Γαλλικού Ινστιτούτου βρισκόταν σε λειτουργία το διάσημο καφέ-ζαχαροπλαστέιο «Η Μυροβόλος», μια ανάμνηση που θα συνοδεύει για πάντα τους παλαιούς πειραιώτες.⁵³

Πρόσψη του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη από την Ακτή Μουτσοπούλου.

⁵³ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΣΤΡΙΓΚΟΥ [OPEN HOUSE 2018] - MLP BLO-G-SPOT - 16/6/22 - <https://mlp-blo-g-spot.blogspot.com/2018/04/strigkou2018.html>

Σύνοψη – Συμπεράσματα

Ο νεοκλασικισμός υπήρξε η σημαντικότερη αρχιτεκτονική τάση στην Ευρώπη από τον 18^ο έως τις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Το σημαντικό αυτό αρχιτεκτονικό κίνημα επιλέχθηκε με κριτήρια οπωσδήποτε αισθητικά αλλά πολύ περισσότερο πολιτικά και ως τρόπος έκφρασης του νέου Ελληνικού Κράτους, αποτελώντας ένα βασικό εργαλείο στη διαδικασία δημιουργίας εθνικής ταυτότητας, η οποία θα συνέδεε το νέο κράτος με την Ευρώπη αλλά και με την αρχαία Ελλάδα.

Το παλιό Μέγαρο Στρίγκου και σήμερα *Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη* αποτελεί ένα σημαντικό κομμάτι της ιστορίας του Πειραιά, το οποίο έχει όλες τις προϋποθέσεις ώστε να μπορεί να χαρακτηριστεί τοπόσημο.

Από τη μελέτη του κτιρίου προκύπτουν χρήσιμα συμπεράσματα για τον τρόπο ζωής και τη συγκρότηση της μεγαλοαστικής τάξης του Πειραιά της περιόδου μέσα 19^{ου} έως το πρώτο τέταρτο του 20^{ου} αιώνα. Η αρχιτεκτονική αξία του κτιρίου είναι σημαντική καθώς αποτελεί σημαντικό δείγμα νεοκλασικού ρυθμού.

Οι συνεχείς επαναχρήσεις του κτιρίου δεν αλλοίωσαν τον χαρακτήρα του και μάλλον είναι αυτές που το διέσωσαν.

Βιβλιογραφία

- Κολοβού Α. (2015). Σαν Σήμερα / Αυτά είναι τα ωραιότερα κτίρια του Ερνέστου Τσίλλερ. LIFO. 9/5/22. <https://www.lifo.gr/san-simera/ayta-einai-ta-oraiotera-ktiria-toy-ernestoy-tsiller-0>
- Κρασονικολάκης Δ. (2013). Αρθρογραφία για τον Πειραιά του Δημήτρη Κρασονικολάκη. Dimitris krasonikolakis blogspot. 4/6/22. <https://dimitriskrasonikolakis.blogspot.com/2013/12/blog-post.html>
- Λυμπεροπούλου Κ. (2008). Οι περιπέτειες μιας «Οικογένειας». ΤΟ ΒΗΜΑ. 20/6/22. <https://www.tovima.gr/2008/10/12/archive/oi-peripeteies-mias-oikogeneias/>
- Ντάκουλα Ε. (2021). Ερνέστος Τσίλλερ: Ο αρχιτέκτονας που στόλισε την Αθήνα. ATHENS VOICE GR. 9/5/22. https://www.athensvoice.gr/life/urban-culture/athens/721128_ernestos-tsiller-o-arhitektonas-poy-stolise-tin-athina
- Ντόριζας Ν. Σ. (2020). Νεοκλασικός Πειραιάς. Aurik Goldfinger.
- Χρήστης MLP. (2013). Η ΟΙΚΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΡΙΓΚΟΥ ΣΤΟ ΠΑΣΑΛΙΜΑΝΙ. MLP BLO-G-SPOT. 26/4/22. <https://mlp-blo-g-spot.blogspot.com/2013/10/Strigkos.html>
- Χρήστης MLP. (2018). ΣΤΟ ΑΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ ΣΤΡΙΓΚΟΥ [OPEN HOUSE 2018]. MLP BLO-G-SPOT. 26/4/22. <https://mlp-blo-g-spot.blogspot.com/2018/04/strigkou2018.html>